

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Pohjois-Savon liitto ei kannata lukuvuosimaksujen käyttöönottoa EU-/ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille. EU-/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden merkitys on suuri etenkin pienten kuntien lukio-opetuksen ja perusopetuksen toteuttamismahdollisuuksien kannalta. Väestön ikärakennekehityksen ja osaavan työvoiman saatavuus- ja kohtaantokysymysten kestävä ratkaiseminen edellyttää maahanmuuttoa ja maahan muuttavien ihmisten kouluttamista suomen kieleen, kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Koulutuksen kunta- ja valtionosuuksista muodostuva hinta on ihmiselämän ja työuran mitassa pieni ja kannattava sijoitus sekä yksilön että alueen tulevaa kehitystä ajatellen.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Hallituksen esityksessä tilauskoulutus mahdollistettaisiin EU-/ETA-alueen kansalaisille. Tämä voi olla koulutuksen järjestäjille ja yrityksille käyttökelpoinen väline etenkin Pohjois-Savon kaltaisissa kansainvälistyneen yritystoiminnan maakunnissa. On tärkeää, että hallituksen esitys perustuu olemassa olevien koulutuksen järjestäjien ja järjestämislupien pohjalle, ja ettei kuntapohjaisille organisaatioille syntyisi uuden mahdollisuuden myötä lisää hallinnollista taakkaa.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Useissa Pohjois-Savon kunnissa on pieniä ja pienehköjä lukioita, joiden olemassaololla on kunnan palvelukykyyn laajempi vaikutus. Lukio-opetusta järjestetään tiiviissä yhteydessä perusopetukseen ja vapaaseen sivistystyöhön sekä myös muuhun kunnalliseen palvelutuotantoon hyödyntämällä yhteisiä opettajia, tiloja ja tukipalveluja.

Kaikilla ei ole kykyä muuttaa varhaisessa vaiheessa toiselle paikkakunnalle toisen asteen opintoihin. Kattava lukioverkko tukee monen nuoren mahdollisuutta käydä toisen asteen koulutus koti tukikohtana.

Useissa kunnissa lukion säilyminen on ehdoton edellytys myös laadukkaan perusopetuksen järjestämiselle ja pätevien opettajien saamiselle myös tulevaisuudessa.

Useissa Pohjois-Savon lukioissa opiskelee EU-/ETA-alueen ulkopuolelta saapuneita opiskelijoita. Osalla heistä saattaa olla sellainen taustataho, joka voisi rahoittaa ehdotettuja lukukausimaksuja, mutta suurella osalla tämä on epätodennäköistä tai mahdotonta.

Useissa kunnissa ulkomaalaiset opiskelijat nähdään tervetulleina kunnan asukkaina, joiden toivotaan koulutuksen päätyttyäkin asettuvan alueelle pysyviksi asukkaiksi. On hyvin todennäköistä, että kun EU-/ETA-alueen ulkopuolelta saapuva opiskelija suorittaa lukion oppimäärän ja yo-tutkinnon suomen tai ruotsin kielellä, hän tulee myös jatkamaan opintojaan ja sijoittumaan työelämään samassa kieliympäristössä ja sillä alueella, jossa on lukionkin käynyt.

Monet kunnat kokevat hyötyvänsä ulkomaalaisista opiskelijoista laajemmin ja monipuolisemmin kuin vain opiskelijakohtaisen valtionosuuden kautta. On syytä nähdä nämä hyödyt myös koko suomalaisen yhteiskunnan etuna. Pohjois-Savossa ja koko Itä-Suomessa väestön ikärakenteen muutos ja työvoiman kohtaanto-ongelmat ovat jokapäiväinen haaste, jonka ratkaisemiseen tarvitaan useita keinoja. Niistä yksi keskeisimmistä on työ- ja opiskeluperäinen maahanmuutto. Nyt kun useat kunnat ovat löytäneet kanavia kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoimiseen, ja toimintaan suhtaudutaan paikkakunnilla yleisesti myönteisellä tavalla, ei lukukausimaksu/valtionosuusjärjestelmään tulisi tehdä nopeita muutoksia.

Lukukausimaksujen käytön vaikutukset tulisi selvittää laajalla vaikutusten arvioinnilla.

Vaikutusten arviointi pitäisi ulottaa koulutuksen järjestäjän ja opiskelijan taloudellista suhdetta laajemmalle, kuten alueellisiin väestö- ja työvoimanäkymiin, aluekehitykseen ja elinkeinojen muutoksiin. Lukiokoulutus on lyhyt aika ihmisen koko opiskelu- ja työuran mittakaavassa. Tarkempi tarkastelu saattaisi osoittaa, että valtion ja kunnan yhteinen sijoitus kolmannesta maasta saapuneen nuoren koulutukseen tuottaa myönteisiä taloudellisia vaikutuksia jo melko lyhyelläkin ajanjaksolla.

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

-

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

-

Huttunen Tuulikki
Pohjois-Savon liitto